

บทนำ

ประเทศไทยมีเอกลักษณ์ด้านการทำอาหารไทย เป็นที่ยอมรับทั่วโลก ประกอบกับมียุทธศาสตร์การสร้างอาหารไทยให้เป็นอาหารที่ชาวโลกนิยมภายในระยะเวลา 10 ปี “โครงการสร้างครัวโลกของประเทศไทย” ได้กำหนดให้มีแผนการดำเนินงานระยะยาวรองรับ (2544 - 2553) ทำให้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหารเป็นสาขาหนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างมาก พบเห็นได้จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีบทบาทร่วมกันในการสร้างความพร้อมแก่ประชาชนหลายๆ ด้าน อาทิ แหล่งส่งเสริมและสนับสนุน แหล่งเงินทุน แหล่งฝึกอบรมการเป็นผู้ประกอบการด้านอาหาร กำกับ ควบคุม ดูแล รักษาคุณภาพสร้างมาตรฐานด้านอาหาร ทั้งนี้ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจในการอบรม จัดเสริมสร้างอาชีพ ความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร เพิ่มรายได้แก่ชุมชน ขยายผลผลิตได้เพิ่มมูลค่าเป็น สินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ขึ้น รวมทั้งประเทศไทยมีความพร้อมและศักยภาพที่จะเกื้อหนุนอุตสาหกรรมอาหารไทย เช่น นำผลิตผลการเกษตรมาแปรรูป หรือกล่าวได้ว่าประเทศไทยสามารถผลิตวัตถุดิบหลักได้เอง สนับสนุนสร้างกระบวนการงานด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร และเพิ่มผลผลิตทางเกษตรกรรม สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจากองค์ความรู้สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหารทั้งสิ้นที่มีความสำคัญในโครงสร้างภาคการผลิตและการค้า ความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าให้ตรงกับการแข่งขัน ความต้องการทางการค้า ของตลาดโลก

สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สท.) กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) ตระหนักในภารกิจ ฐานะเป็นหน่วยบริการสารสนเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้การบริการสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น จึงได้จัดทำพันธกิจความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการสร้างฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหารขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งภายใต้ “โครงการเพิ่มศักยภาพการเข้าถึงสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในรูป digital Library” เผยแพร่ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุด มีการจัดทำแผนปฏิบัติการสรรหาความร่วมมือกับสถาบันเฉพาะทางด้านอาหาร คัดเลือกหน่วยงานที่มีคุณสมบัติคือ เป็นทั้งแหล่งผลิตงานวิจัยของประเทศ และแหล่งบริการสารสนเทศ ปัจจุบันนี้ สท.มีความร่วมมือกับผู้บริหารศูนย์สารสนเทศทางอาหาร สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร ม.เกษตรศาสตร์ (มก.) ร่วมเซ็นสัญญาทำกิจกรรมร่วมมือจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร นับเป็นหน่วยงานแรกในโครงการนำร่อง ตั้งแต่ปี 2547-ปัจจุบัน และขณะนี้สท.ได้ดำเนินงานสัมพันธ์ไมตรีกับสถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อความร่วมมือกันในการพัฒนาฐานข้อมูล เครือข่ายสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร เพื่อขยายการบริการและใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันในอนาคต

แหล่งข้อมูล

สท. จำแนกข้อมูลองค์ความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหารที่ผลิตและเผยแพร่โดย สท. วศ. และศูนย์สารนิเทศทางอาหาร สถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มก. เป็นองค์ความรู้ที่มีภายในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ข้อมูลวิชาการที่จัดทำมาเพื่อบริการ รวมทั้งความรู้ที่เกิดจากการสังเคราะห์ของบุคลากรในองค์กรเพื่อสร้างเครือข่าย¹ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : หน้า 2) ความร่วมมือจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร เพื่อการเพิ่มจำนวนเครือข่ายความร่วมมือให้มากขึ้นมากขึ้น จัดว่าบริการสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ได้เพิ่มขีดความสามารถด้านการบริการสารสนเทศอย่างกว้างขวางขึ้น เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งบริการสารสนเทศในประเทศไทยเพียงครั้งเดียวได้ โดยไม่ต้องเข้า-ออกไปยังแหล่งบริการสารสนเทศอื่นๆ หลายครั้ง

ลักษณะข้อมูล

เป็นฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม พร้อมสาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็ม มีข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผู้อ่านจะเข้าถึงข้อมูลโดยตรงจากสาระสังเขปที่กำหนดไว้ในแต่ละรายการ เพื่อผู้อ่านจะได้ข้อมูลตามที่คาดหวัง และสามารถติดตามเอกสารฉบับเต็มได้ ผ่านหน้าเว็บไซต์หรือจากตัวเล่มที่ห้องสมุดสามารถให้ยืมและทำสำเนาอ่านได้ จำนวนข้อมูลทั้งหมดในฐานข้อมูลมีประมาณ 20,800 ระเบียบ จำแนกเป็นรูปแบบข้อมูลจากบทความวารสารวิชาการ วารสารวิจัย หนังสือ เอกสารวิชาการ รายงานวิจัย มาตรฐาน และข่าวสารต่างๆ ผลิตโดยหน่วยงานภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษา และ ภาคเอกชน

การสืบค้นและเข้าถึงฐานข้อมูล

เพื่อให้ผู้อ่านสามารถสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว โดยตรงจากหน้าเว็บไซต์ของศูนย์สารนิเทศทางอาหาร สถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มก. และ / หรือ จากหน้าเว็บไซต์ของ สท.วศ.

- สามารถค้นได้โดยเลือกเขตข้อมูล ประกอบด้วย
 - Subject (หัวเรื่อง)
 - Title (ชื่อเรื่อง)
 - Author (ชื่อผู้แต่ง)
 - Location (สถานที่จัดเก็บหมายถึงห้องสมุด)

ระบบจะแสดงผลการสืบค้น โดยแสดงผลรายการตามที่กำหนดของเขตข้อมูลข้างต้นตามลำดับตัวอักษร ลักษณะเป็นรูปบัตรรายการ ประกอบด้วยรายการต่างๆ ตามเนื้อหาของประเภทเอกสาร

ตัวอย่าง หนังสือ : รายการที่พบ ประกอบด้วย Call No. (เลขเรียกหนังสือ) Author (ชื่อผู้แต่ง) Title (ชื่อเรื่อง) imprint (สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์) Abstract (สาระสังเขป) Subject (หัวเรื่อง) URL Object (เชื่อมโยงไปที่เอกสารฉบับเต็ม หรือเชื่อมโยงอยู่บนเว็บไซต์) Location (แหล่งข้อมูล / สถานที่จัดเก็บ)

ตัวอย่าง บทความในวารสาร : รายการที่พบ ประกอบด้วย Author (ชื่อผู้แต่ง) Title (ชื่อเรื่อง) ISSN (หมายเลขมาตรฐานวารสาร) Abstract (สาระสังเขป) Subject (หัวเรื่อง) Host item entry (แหล่งข้อมูล) Location (สถานที่จัดเก็บ)

¹ เครือข่าย หมายถึง ความเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกต่อบัณฑิตหรือระหว่างกลุ่มเครือข่ายต่อเครือข่าย ในการเชื่อมโยงลักษณะเครือข่ายไม่ใช่เพื่อการรวมตัวกันสังสรรค์หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน แต่มีเป้าหมายร่วมกันในการทำกิจกรรม สิ่งที่เชื่อมโยงสมาชิกเข้าหากัน คือความร่วมมือที่มีต่อกัน วัตถุประสงค์ร่วมกันที่ต้องการบรรลุผล แลกเปลี่ยนทรัพยากรร่วมกัน

ขั้นตอนการเข้าถึงฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร

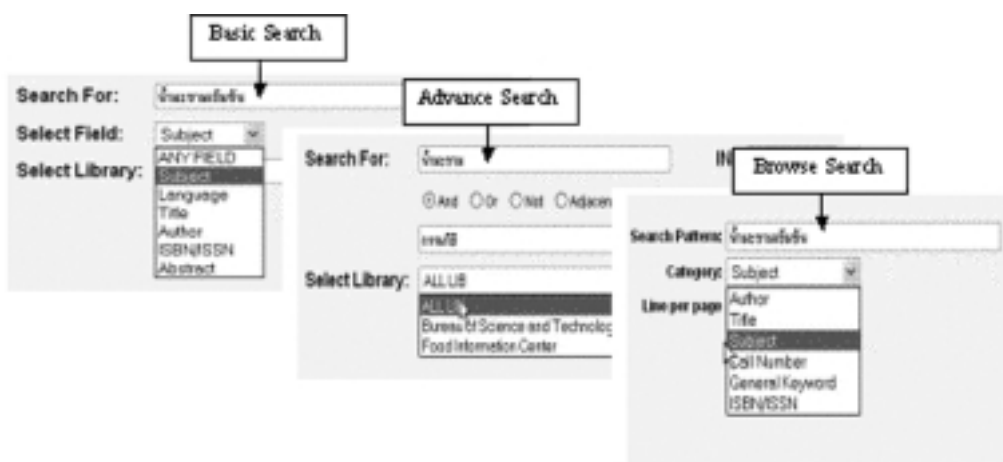
1. เข้าถึงข้อมูลผ่านหน้าเว็บไซต์ ของ สท. <http://siweb.dss.go.th/> โดยจะต้องลงทะเบียนข้อมูลก่อนเข้าฐาน
ด้านซ้ายมือจะพบ icon ของฐานข้อมูลเครือข่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี URL <http://union.dss.go.th/>

หรือจากหน้าเว็บของสถาบันค้นคว้าพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มก.

<http://www.ifrpd.ku.ac.th/FIC/fic.html>

2. คลิก เข้าสู่ระบบ เพื่อลงทะเบียนก่อนการสืบค้น โดยเลือกรายการที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน และกดปุ่ม Continue
3. คลิกตรงข้อความ คลิกที่นี่เพื่อสืบค้นวารสาร พบเมนูที่จะเลือกสืบค้นเป็น
 - Basic Search เป็นการค้นแบบคำเดียว (single word) หรือวลี (phrase)
 - Advance Search เป็นการค้นแบบคำเชื่อม (and, or, not, Adjacent)
 - Browse Search เป็นการค้นแบบไล่เรียงคำ
4. พิมพ์เรื่องที่ต้องการสืบค้นและกดที่ปุ่ม Search
5. เลือก Search field ในที่นี้ เลือก หัวเรื่อง : น้ำมะขามเข้มข้น เลือกห้องสมุด : ทุกแห่ง

6. จะได้รายการชื่อเรื่องที่มีคำว่าน้ำมะขามปรากฏ เลือกรายการที่ต้องการ

7. คลิกรายการที่ต้องการพบว่าข้อมูลบรรณานุกรม ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ สารสังเขป หัวเรื่อง ฉบับเต็ม สถานที่จัดเก็บ

8. การเข้าถึงข้อมูลจากหน้าเว็บของสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารเข้าถึงที่ <http://www.ifrpd.ku.ac.th/FIC/fic.html>

9. เว็บไซต์เครือข่ายฐานข้อมูลวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร

<http://www.lib.ku.ac.th/IFRPD/FoodDatabase.htm>

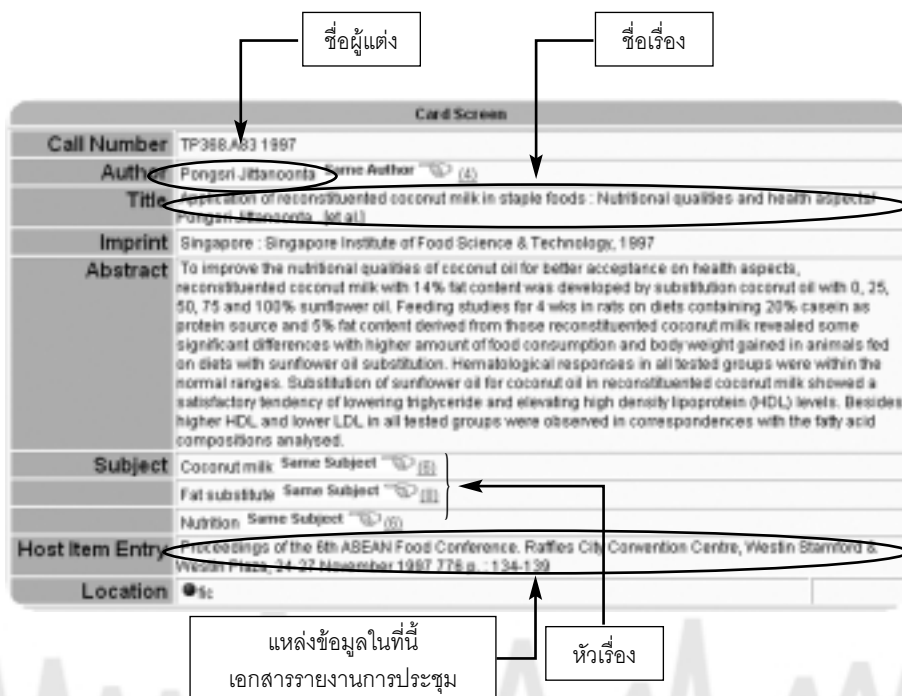

ระบุขอบเขตของเนื้อหาที่ครอบคลุมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหารด้านต่างๆ

10. เลือกข้อมูลเพื่อลงทะเบียน <http://union.dss.go.th/register/newregist.asp>

11. การสืบค้นข้อมูลเหมือน ข้อ 3 ถึง ข้อ 7

ตัวอย่าง รายการสืบค้นบทความจากเอกสารรายงานการประชุม (ภาษาอังกฤษ)

เอกสารอ้างอิง

สรุป สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ความสำคัญในการสร้างเครือข่ายจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหารเพื่อการบริการ เพราะเป็นฐานข้อมูลวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านอาหารของประเทศ เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกันด้านสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ประหยัดรายจ่ายของภาครัฐในการดำเนินงานจัดหาทรัพยากรเข้าห้องสมุด และผลผลิตที่ได้รับคือเพิ่มมูลค่าแก่ประชาชนในการแก้ปัญหาทางเทคนิคในอุตสาหกรรมอาหาร เป็นการเพิ่มศักยภาพของชุมชนสู่เชิงพาณิชย์ แหล่งบริการสารสนเทศภายในประเทศทุกแห่งสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอด 24 ชั่วโมง ไม่จำกัดเวลา โอกาส สถานที่ และขอเชิญชวนแหล่งบริการสารสนเทศทั่วประเทศสามารถเข้าร่วมบูรณาการความร่วมมือได้ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทัศนศึกษาในระหว่างกลุ่มแหล่งบริการสารสนเทศด้วยกัน ขยายขีดความสามารถด้านบริการสารสนเทศกว้างขวางยิ่งขึ้น ผู้สนใจที่ประสงค์แลกเปลี่ยนข้อมูลสามารถติดต่อได้ที่สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โทร. 0 2201 - 7256 และ MAIL TO benjaphat@dss.go.th

บริษัทบู๊ค โปรโมชัน จำกัด. **คู่มือการใช้งานระบบสหรายการบรรณานุกรมสำหรับผู้ทั่วไป** (Union Catalog Manual For User). กรุงเทพมหานคร : บริษัทบู๊ค โปรโมชัน จำกัด, 2003. 33 หน้า.

พวงพยอม ดำรงสกุลไทย. **บริการฐานข้อมูลเครือข่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหารภาษาไทย**. สารานุกรม [ออนไลน์] (อ้างถึงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2549) เข้าถึงจากอินเทอร์เน็ต <http://www.dss.go.th/dssweb/st-articles/index.xsp>

สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี. การสืบค้น OPAC ฐานข้อมูลวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านอาหาร. [ออนไลน์] (อ้างถึงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2549) เข้าถึงจากอินเทอร์เน็ต <http://union.dss.go.th/elib/cgi-bin/opacexe.exe?op=gsf&frm=simsch&lang=0&db= FSTIN&skin=ucut>